

Kommunstyrelsen

Översyn av kommunfullmäktiges arbetsformer - ändringar i kommunfullmäktiges arbetsordning

Förslag till beslut

A.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta om följande ändringar i kommunfullmäktiges arbetsordning.

1. § 10 (första meningen) ändras till *Sammanträde ska normalt sluta senast klockan 22.00.*
2. § 24 (andra och tredje meningen) ändras till *Som rekommendation gäller att den som gör sitt partis första inlägg i ärendet har fyra minuter till sitt förfogande för första inlägget, två minuter för andra inlägget samt en minut för tredje inlägget. Nästa talare från samma parti rekommenderas tre minuter för sitt första och andra inlägg följt av en minut för tredje inlägget.*

B.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige i övrigt noterar följande.

1. Kulturnämnden arbetar med ett förslag om konstnärlig utsmyckning i Nackasalen. Det ingår i kommunstyrelsens ansvar att fatta beslut om den slutliga utformningen av denna.
2. När den pågående upphandlingen av nytt system för filmning i Nackasalen är genomförd får frågan om att direktsända sammanträdena, behandlas som särskilt ärende.

Sammanfattning

Kommunfullmäktiges vice ordförande har på uppdrag av gruppledarna lämnat ett förslag till en översyn av kommunfullmäktiges arbetsordning i en slutrapport. Syftet med översynen har varit att vitalisera och öka allmänhetens intresse för kommunfullmäktige. Förslagen har genom gruppledarna varit remitterade till partigrupperna i kommunfullmäktige.

Utifrån en sammanvägning av förslagen i slutrapporten föreslås sammanträdestiden för kommunfullmäktige justeras samt att den rekommenderade talartiden vid inlägg minskas något. Övriga förslag som framgår av slutrapporten bedöms inte generera några ändringar i kommunfullmäktiges arbetsordning.

Ärendet

Gruppledarna för de politiska partierna i kommunfullmäktige initierade under hösten 2015 en översyn av kommunfullmäktiges arbetsformer. Syftet med en översyn har varit att vitalisera och öka allmänhetens intresse för kommunfullmäktige. Kommunfullmäktiges vice ordförande, Stefan Saläng, har på uppdrag av gruppledarna lämnat ett förslag till en översyn av kommunfullmäktiges arbetsordning. Förslagen har utarbetats efter att synpunkter lämnats av partigrupperna i kommunfullmäktige. Synpunkterna har sammanställts i en slutrapport som togs upp på gruppleadmötet i februari 2016.

I slutrapporten beskrivs vilka förslag som föreslås för att vitalisera kommunfullmäktige. Nedan följer de förslag som framkommer av slutrapporten samt stadsledningskontorets synpunkter med anledning av förslagen.

Stadsledningskontorets synpunkter

Ändrad tidsram och disposition på sammanträdena

Av nuvarande arbetsordning framgår att sammanträdet normalt ska sluta senast klockan 22.30. Stadsledningskontoret tillstyrker förslaget om begränsa sammanträdestiden till klockan 22.00.

Det föreslås att tiden mellan klockan 18.00 till 19.00 på kommunfullmäktigesammanträdet disponeras för besvarande av interpellationer och enkla frågor om inte annat anges i kallelsen. Eftersom detta redan framgår av arbetsordningen bedöms detta inte behöva förtydligas ytterligare.

I slutrapporten föreslås en del förändringar avseende allmänhetens frågestund. Allmänhetens frågestund regleras i arbetsordningen för kommunfullmäktige. Frågestunden (så kallat kommunfullmäktigecafé) hålls en halvtimme före ordinarie sammanträde. Respektive parti har ansvar för att frågestunden bemannas. Allmänhetens frågestund i form av särskilda möten kan även hållas.

Om frågestunden upphör, i enlighet med förslaget i slutrapporten, försvinner ett forum för nackaborna att möta kommunens förtroendevalda. Genom caféet har nackaborna möjlighet att träffa de förtroendevalda och diskutera aktuella politiska frågor utan att det är formaliserat. Stadsledningskontoret bedömer att kommunfullmäktigecaféet bör vara kvar med nuvarande utformning.

När det gäller förslaget om att avsätta tid på kommunfullmäktige för att uppmärksamma särskilda händelser eller personliga insatser med anknytning till Nacka så sker detta redan idag. Som exempel har olika idrottsliga prestationer uppmärksammats vid ett flertal tillfällen. Detta bedöms inte behöva regleras särskilt i arbetsordningen.

Tidsbegränsning vid anförande

Talartiden för respektive partiföreträdare förslås bli begränsad med en minut mindre per inlägg i debatten. Talartiden för den som gör sitt partis första inlägg i ett ärende föreslås rekommenderas att ha fyra minuter (i dag fem) till sitt förfogande, två minuter (i dag tre minuter) för andra inlägget samt en minut (samma som idag) för tredje inlägget. Nästa talare från samma parti rekommenderas två minuter (idag tre minuter) för sitt första och andra inlägg följt av en minut för tredje inlägget (samma som idag). Stadsledningskontoret har inga synpunkter på att tidsbegränsa den rekommenderade talartiden i arbetsordningen.

Av förslaget i slutrapporten följer även att kriterierna för replik och kontrareplik förtydligas i arbetsordningen. Av arbetsordningen följer att den som har rätt att delta i fullmäktiges överläggningar också har rätt till ett kort inlägg på högst en minut för ett direkt bemötande av vad en talare anført om honom/henne eller uttalande som hon/han gjort (replik). Inlägget görs omedelbart efter den talare som har ordet då begäran om att få göra inlägget framställs. Stadsledningskontoret bedömer att kommunfullmäktiges ordförande har att bedöma när replik respektive kontrareplik är tillämpliga och anser inte det bör föras in allt för detaljerade kriterier i arbetsordningen.

Alternativa vägar för motioner och interpellationer

En alternativ beslutsväg för motioner föreslås. Enligt förslaget ska motioner, efter dialog med kommunfullmäktiges presidium och om motionären vill, överlämnas till berörd nämnd för beslut. Interpellationer föreslås efter dialog med presidiet och i samförstånd frågeställaren kunna omvandlas till en fråga som kan besvaras under frågestunden vid nästa kommunfullmäktige. Tidsgränsen för inlämning av motioner, medborgarförslag och frågor föreslås även flyttas fram.

Rätten att väcka motion är en grundläggande rättighet i den kommunala demokratin. Av 5 kapitlet 33 § kommunallagen följer att motioner bör beredas så att kommunfullmäktige kan fatta beslut inom ett år från det att motionen väcktes. Vidare följer att om beredningen inte kan avslutas inom ett år så ska det och vad som framkommit i beredningen anmälas till kommunfullmäktige inom samma tid. Beredningsgången för motioner är tydlig i kommunallagen och att ändra denna beredningsgång kan inte anses förenligt med kommunallagen. Dessutom innebär förslaget att motionären, i de fall denna inte sitter som förtroendevald i den berörda nämnden, inte får möjlighet att delta när nämnden fattar beslut om motionen. Det är också den enskilde ledamotens ansvar att välja form för att

väcka ärenden och det bedöms inte lämpligt att ta in en regel i arbetsordningen att ta in en bestämmelse om att presidiet ska ha ett uppdrag ifrågasätta hur ledamöterna väljer att använda sina rättigheter att väcka ärenden. Förslaget om en alternativ väg för motioner bör, enligt stadsledningskontoret, inte genomföras.

Rätten att ställa interpellationer och frågor är, i likhet med motioner, viktigt ur demokratisk synpunkt. Av 5 kapitlet 49-55 §§ kommunallagen framgår vad som avses med en interpellation respektive fråga. Interpellationer utgör ett viktigt kontrollmedel över nämnderna vid sidan av den kommunala revisionen. Frågorna är framförallt viktiga som medel för att få upplysningar och styra debatten. Skillnaden mellan en interpellation och en fråga är framförallt att interpellationer bör ställas endast i av angelägenheter av större intresse för kommunen, medan frågorna är avsedda att ställas för att inhämta sakupplysningar. I interpellationsdebatten får alla fullmäktigeledamöter delta, medan debatten i anledningen av en fråga begränsas till den som ställt frågan och den som svarar. I likhet med vad stadsledningskontoret anfört om att inte formalisera ett uppdrag till presidiet att ifrågasätta hur de enskilda ledamöterna använder lagstadgade rättigheter att föra ärenden till debatt i kommunfullmäktige, bör inte heller detta förslag genomföras.

Tidsgränsen för inlämning av motioner, interpellationer och frågor föreslås flyttas fram från fredagen klockan 12 till onsdagen klockan 12 veckan före kommunfullmäktige. Konsekvensen av förslaget blir att de ledamöter som ska lämna in motioner, interpellationer och frågor får kortare tid på sig jämfört med idag. I dagsläget behandlar respektive parti förslag på nya motioner, interpellationer och frågor på gruppmöte som infaller torsdagen innan kommunfullmäktige. Skulle tiden för inlämning av motioner tidigareläggas till onsdagen finns ingen tid för partigruppen att diskutera utformningen av motionen, interpellationen eller frågan innan den lämnas in, alternativt måste gruppmötena tidigareläggas. Stadsledningskontoret avstyrker därför detta förslag.

Av förslaget följer även att medborgarförslag och politikerinitiativ som lämnats in till kommunstyrelse respektive nämnd ska redovisas till kommunfullmäktige en gång per år. En redovisning enligt förslaget innebär att kommunfullmäktige får ta del av ett informationsärende. Det är värt att notera är att kommunfullmäktige alltid har att besluta i ärenden (även medborgarförslag och politikerinitiativ) som är av principiell vikt för kommunen. Stadsledningskontoret bedömer inte att mängden ärenden i kommunfullmäktige ska utökas så länge det inte rör sig om ärenden av principiell beskaffenhet.

Allmänpolitisk debatt i samband med mål och budget samt bokslut

I slutrapporten föreslås att kommunfullmäktige, inledningsvis, i samband med beslut om mål och budget samt bokslut har en allmänpolitisk debatt. Ledande partiföreträdare föreslås där ges tillfälle att redovisa övergripande synpunkter och besvara frågor. I nuvarande arbetsordning finns inget reglerat om en allmänpolitisk debatt. Om det finns önskemål om

en allmänpolitisk debatt vid nämnda tillfällen bör detta kunna beslutas av kommunfullmäktiges ordförande: Ett tillägg i arbetsordningen bedöms därför inte nödvändigt i denna fråga.

Sammanträdeslokalen - Nackasalen

Av förslaget följer att sammanträdeslokalen för kommunfullmäktige, Nackasalen, bör förändras genom att två talarstolar inrättas och att bekväma stolar placeras i Nackasalen och utanför. Möjligheten att ha två talarstolar för att underlätta debattskiften prövades i samband med att Nackasalen planeras och byggdes. Ansvariga för inredningen kom då fram till att det inte gick att bygga ett tillräckligt stort podium för att rymma två talarstolar. Presidiet skulle komma att sitta än mer i vägen för informationstavlor, än det gör idag.

Vidare föreslås att en TV-skärm sätts upp utanför Nackasalen samt att lokalen förses med utsmyckning flaggor och konst. Det pågår en upphandling av filmning av sammanträdet och i samband med att ett nytt system installeras, ska det bli möjligt att följa sammanträdet på befintlig visningstavla utanför Nackasalen. Att det inte redan sker beror på att det inte går att synkronisera ljud och bild med nuvarande system. "Osynk" bedöms sämre än att, som nu, bara förmedla ljudet från Nackasalen.

När det gäller önskemålet om utsmyckning av sammanträdeslokalen så kan noteras att kulturnämnden gett Valfärd samhällsservice i uppdrag att utföra en utredning om förslag på konstnärlig utsmyckning av Nackasalen. Efter att denna utredning genomförts kommer kommunstyrelsen fatta beslut om lämplig utsmyckning. Ärendet behandlades på kommunstyrelsens arbetsutskott den 18 augusti 2015. Utifrån att det finns ett pågående arbete om utsmyckning av sammanträdeslokalen bedöms önskemålet vara uppfyllt i närtid.

När det gäller stolar i anslutning till sammanträdeslokalen bedöms befintliga stolar vara funktionsdugliga. Soffan inne i Nackasalen är en del av den konstnärliga utsmyckningen av lokalen. Stadsledningskontoret utgår från att kommunstyrelsen väger in den i kommande beslut om utsmyckning.

Presidiets funktion förtydligas

Kommunfullmäktiges presidiums funktion föreslås förtydligas i fråga om revision, ansvarsprövning och som företrädare för kommunen.

Granskning och ansvarsprövning är väsentliga delar i den demokratiska kontrollen. Fullmäktige ska fatta beslut i ansvarsfrågan för föregående års verksamhet senast 30 juni. Prövningen avser kommunstyrelsen, nämnderna och enskilda förtroendevalda i dessa organ. Det finns olika metoder för bereda denna ansvarsprövning som kommunfullmäktige årligen fattar beslut om. Framst handlar detta att inhämta eventuella förklaringar, förbereda motivering av fullmäktiges beslut, planera handläggningen och beslutsprocessen i

fullmäktige och se till att jävsproblematiken blir beaktad. I en del kommuner är det fullmäktiges presidium som har uppdraget att bereda ansvarsprövningen, alternativt fullmäktiges ordförande i samråd med presidiet. Om inte något särskilt bestämts är det fullmäktiges ordförande som ansvarar för att besluten blir formellt riktiga, vilket innebär att hon/han också svarar för att beredningen fram till beslut är riktig. Då det finns olika metoder för att bereda ansvarsprövningen i kommunfullmäktige anser stadsledningskontoret att arbetsordningen bör innehålla detaljer om hur ansvarsprövningen ska gå till.

Tillgång och utformning av beslutsunderlag

Av förslaget följer att ett prenumerationssystem bör införas för dagordningar och protokoll. Kommunen har nyligen infört ett nytt ärendehanteringssystem som även inbegriper nämndadministration. Alla dagordningar och protokoll kommer framöver nås via webbtjänsten Meetings Plus som publicerar av nämndhandlingarna på den förtroendevaldes läsplatta. Projektgruppen för Platina har en tidplan för när respektive nämnd går över till den nya webbtjänsten. Under hösten 2016 väntas alla nämnder och även kommunfullmäktige ha övergått i den nya webbtjänsten. Allmänheten kan framöver välja att prenumerera på specifika nämnder för att bli informerade via e-post när nya dagordningar och sammanträdesprotokoll blivit publicerade och tillgängliga i Meetings Plus. Utifrån det pågående arbetet anses förslagen slutrapporten vara genomförda senast under hösten 2016.

I slutrapporten efterfrågas ett inriktningsbeslut om omfattningen och utformningen av kommunens beslutsunderlag. Stadsledningskontoret konstaterar att arbetet med goda beslutsunderlag är ett prioriterat område som ständigt kan förbättras. Under hösten 2015 lanserade juridik- och kanslienheten en handbok – Rättssäkra beslut – som vägledning och stöd vid framskrivning av bland annat tjänsteskrivelser. Utbildningsinsatser utifrån handboken har därefter gjorts och detta arbete pågår fortfarande. Ett politiskt inriktningsbeslut bedöms av inte vara nödvändigt utifrån det pågående arbetet.

Övriga förslag

Av förslaget följer även att arbetet med att ha aktiva mediakontakter om kommunfullmäktiges funktion i kommunen bör fortsätta, årliga enkäter till de förtroendevalda i kommunfullmäktige bör genomföras samt att en utvecklingsdag för kommunfullmäktige bör anordnas. Dessa förslag bör kunna hanteras på gruppledarträffar framöver. När det gäller förslaget om att utöka informationen på kommunens hemsida om kommunfullmäktige och dess förtroendevalda så ligger det i linje med projektet för införande av kommunens nya hemsida.

Av förslaget följer även att möjligheten att införa direktsända webb-sändningar från kommunfullmäktige bör utredas. Med nuvarande tekniska lösning så läggs sammanträdet ut som en webbsändning på kommunens hemsida något dygn efter det att sammanträdet ägt rum. Då en ny teknisk lösning för webb-tv kommer börja nyttjas finns möjligheten att

direktsända kommunfullmäktige. Denna fråga bör däremot inte regleras av kommunfullmäktiges arbetsordning. Stadsledningskontoret kommer att aktualisera ett särskilt ärende om direktsändning. Ett sådant beslut förutsätter att det finns en ansvarig utgivare, eftersom en direktsändning omfattas av bestämmelser i grundlag.

En översyn av den tekniska lösningen för närvaro och votering bör även göras enligt förslaget. En upphandling av ny teknisk lösning pågår och tilldelningsbeslut kommer fattas inom kort varför en översyn inte anses behövlig.

Ekonomiska konsekvenser

Inga ekonomiska konsekvenser noteras med anledning av förslaget.

Konsekvenser för barn

Inga konsekvenser för barn noteras med anledning av förslaget.

Bilagor

1. Översyn av kommunfullmäktiges arbetsformer - slutrapport till gruppleadmötet 22 februari 2016.
2. Kommunfullmäktiges arbetsordning.

Helena Meier
Stadsjurist
Stadsledningskontoret

Anneli Sagnérius
Tf enhetschef
Juridik- och kanslienheten